

VAS ÉS FÉMMUNKÁS

Előfizetési ára: A Romániai Vas-, Fém- és Vegyipari Munkások Országos Szövetségének Hivatalos Közlönye
Egész évre 60 Lei, félévre 30 Lei, negyedévre 15 L, egyes szám 5 L.

Megjelenik minden hó 1-én

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Cluj-Kolozsvár, Calea Victoriei 59.
(volt Magyar-utca) — Telefon 484.

A munkáltatószövetség ünnepelt

Fényes ünnepség zajlott le május hó 12-én Bukarestben, amely nagyon közelről érinti a romániai munkásosztályt. A munkáltatószövetség (Ugir) ünnepelte e napon fennállásának huszonöt éves évfordulóját. Az ez alkalommal tartott díszközgyűlésen Buzdugan régens, öt tényleges és husz volt miniszter vett részt, ezzel igazolva annak a megállapításunknak helyességét, hogy az államhatalom mindenkor irányítói a kapitalizmus legerősebb támaszai.

Az ünnepségen megnyilvánult szellem hű maradt ahhoz a tradícióhoz, melyet a munkáltatószövetség megalakulása óta tudatosan és következetesen képviselt. Kitént ez minden föl-szóalásban, de főleg Orghidan, az Ugir al-elnökének felszólalásában, aki többek között a következőket mondotta: „Romániában a leg-utóbbi években életbeléptetett szociális törvények veszélyeztetik a termelést és ahelyett, hogy a tömegeken segítenének, nyomorba döntik.” A jelenlevők nagyon helyeselték ennek a megállapításnak, ami megadja annak magyarázatát, hogy az az egy-néhány, csaknem semmitmondó szociális törvény, amely megvan papíron, miért nincs meg a valóságban. Ez a helyesítés megmagyarázza, miért nincs szakszervezeti- és sztrájk-szabadság, miért nem tartják be a nyolcórás munkaidőt, miért vették törvényes védelembe az egyéni szerződések megkötését, miért nem törődik a kutya sem a nők és ifjúkoruk éjjeli munka-idejét szabályozó törvény ellenőrzésével és hogy miért nem történik semmi olyasmi ebben az országban, ami a munkásosztály javát szolgálja.

Az Ugir ünnepe azt jelenti, hogy a munkáltatók negyedszázad óta folytatnak megszer-vezetten, tudatos és következetes harcot a munkásosztály kizsákmányolására. E huszonöt évnek minden napja küzdelmek láncolatát fűzi egybe, amely küzdelmek váltakozó eredménnyel folytak bár, mégis több eredményt juttattak a munkásosztálynak, mint amennyit elért e huszonöt év előtti évtizedek alatt. Megvan ennek is a tudományos magyarázata. A kapitalizmus fejlődésével alakul ki a munkásosztály is gazdasági tényezővé és mentől egyöntetűbben lépnek fel a munkáltatók annak érdekében, hogy a munkásságot termelő és kizsákmányolható eszközzé tegyék, annál tudatosabban véde-kezik ezen törekvések és szándékok ellen.

E huszonöt év keretébe tartozik a háboru alatti idő, amikor a kapitalizmus minden országban egyaránt az imperializmus rabláncára fűzte a dolgozókat, miszerint egymást gyilkolják azért, hogy a kapitalizmusnak újabb kizsákmányolható területek és népek kerüljenek birtokába. És e negyedszázad idejébe tartozik a munkás-osztálynak forradalmi megmozdulása is, amikor a kapitalizmus ájultan hevert a földön és úgy látszott, hogy a munkásosztály elérkezett a termelési rendszert átalakító törekvései küszöbéhez.

Ez az időszak azonban, sajnos, nagyon rövid ideig tartó volt és a kapitalizmus csak-hamar új életre kelt. De nem azért, mert a szociáldemokraták és amszterdamisták ebben támogatták a kapitalizmust, amint a bolsevikiek hangoztatják — hiszen éppen a szociáldemo-krácia teperte földre a kapitalizmust —, hanem azért, mert ez a forradalmi megmozdulás csupán a legyőzött államok proletáriátusánál következett be és mert éppen a bolsevizmus akkor kezdte megbontani a munkásság egységes erejét, amikor

erre a legnagyobb szüksége lett volna. A győző államok kapitalistái hatalmuk teljében lévén, segítségére siettek a legyőzött államok legyén-gült kapitalistáinak és már akkor megteremtették egységfrontjukat, amikor a bolsevikiek gonosz-sága miatt a legélesebb testvérharc folyt a proletáriátus között.

A munkáltatószövetség jubileumába bele-tartozik a legutóbbi tíz év minden küzdelme is. Ez a tíz év hősi korszaka a romániai szak-szervezeteknek. A munkáltatószövetség e tíz év alatt támadásra támadást intézett a munkásság ellen és mert mögötte állottak a miniszterek, vagyis az államhatalom teljes felkészültsége, ez a harc a legnagyobb barbársággal folyt a mun-kásság ellen. E harcokban sohasem a mun-káltatók ereje győzött, hanem az állam-hatalomé. Nem a munkáltatók verték le a munkásságot, hanem a csendőrség, kato-naság, a hadbírósg, a börtön. A szuronyok és a bilincsek juttatták a munkásságot abba a nyomorult helyzetbe, amelyben ma is vergődik és nem a munkáltatók ereje.

A munkásgyűlésében elvakult és a profit-éhségében határtalanul telhetetlen kapitalizmus azonban nagyon drága árt fizet ezért a maga-tartásáért, melyet a munkássággal szemben tanusít. Az, hogy a termelés válságba jutott, hogy a gyárak kapui zárva, hogy fizetésektelen-ségek és csődök rázkódtatják meg alapjaiban a kapitalizmust, annak következménye, mert a munkásságot az éhbérek által fogyasztóképte-lenné tették. A nyomorúságba taszított munkás megszűnik fogyasztótényező lenni, következé-sképpen meg kell szűnjön a termelés is. A kapi-talizmus azonban célját még ilyen eszközök igénybevitelével sem érte el.

A szervezett munkásság és itt elsősorban a vasmunkásság, amely ellen a támadások ál-landóan irányulnak, kivédte és sok esetben vissza-

verte a feléje irányuló támadásokat. Szövetségünk megrendíthetetlen várként állta a támadá-sokat. Megvédelmezte tagjait a kapitalizmus tulkapásaitól, legalább is nagyrésztében. Gyéres, Kalán, a Zsilvölgye, a Regát mindmegannyi állomásai egy-egy olyan küzdelemnek, melyben szaktársaink hősiességgel megállták helyüket. És éppen így megállhatták volna egyébütt is, ha a munkásság szervezett ereje egyforma lenne mindenütt. Ha nem volnának még sokan az öntudatlanok és közömbösek, akik igen gyakran segítőeszközüll szegődnek a munkáltatókhoz, saját munkástestvéreik ellen. Ha minden vasas és vegyipari munkás meg lenne szervezve, akkor a munkáltatók ereje eltörpülne, mert akkor az államhatalom sem állhatna rendelkezésükre, úgy mint a jelenben.

A munkáltatószövetség jubileumán tehát újabb harci riadót fújtak. Egyet azonban el-felejtettek a kapitalista urak. Azt, hogy jubileu-muk időpontja egybeesik a szocializmus meg-valósulásának kezdeti idejével. Már benne vagyunk abban az átmeneti időben, amely mindinkább a kapitalista termelés csődjét bizo-nyítja és parancsoló szükségsszerűséggé avatja a szocialista termelőrendszert. Európában ma tízmillió munkanélküli van, tízmillió dolgozni akaró, de munkához jutni nem tudó erős férfi-ka. A kapitalista termelőrendszer nem tudja ezeket foglalkoztatni. És a munkanélküliek tá-bora még mindig növekedőben van. Ez az egyetlen tény is — pedig van még sok egyéb is — nem-e azt bizonyítja, hogy kell követ-keznie egy másik termelőrendszernek, olyannak, amely mindenkinek munkát és megélhetést biztosít.

A romániai munkáltató urak helyesen cse-lekedtek, hogy ünnepeltek, mert erre már nem lesz alkalmuk a következő huszonöt év után, legalább is nem a jelen formában.

Győzelemmel végződött kaláni szaktársaink 14 hetes kizárása

Hősi küzdelem fejeződött be. Tizennégy-hetes önfeláldozó küzdelem, melyet a szolida-ritás vitt diadalra. E harcban összeforrott a kapitalizmus jármát vonzóuló férfi, a súlyos gondoktól győzőrt családjára, a jobb jövőt váró leány és a gyermek, aki ösztönös tudattal érezte, hogy ez a harc érte is folyik. Szervezet és család egygyé forrt a győzelem érdekében, együtt harcolt, szenvedett és nyomorgott és együtt — győzött!

Végigtekintve a Kalán, Nadrág és Titán hatalmas üzemeit és a sok rabszolgát, melynek életerejét napról-napra habzsolja a Tőke, senki sem gondolná, hogy e vagyon és hatalom, melynek gyűjtőneve Egyesült Vasipari Üzemek, voltaképpen két ember tulajdona: az Ausnitt testvéreké. Ezek a hadigazdagok képezik fő-résztényeseit ennek az egyesült vállalatnak. A három vállalat munkássága között a legjobban megszervezett a kaláni munkásság, ennek tud-ható be, hogy miért intézte ez ellen támadásait a vállalat igazgatósága és hogy miért akarta mindenképpen letörni.

Összefoglalva e harc előzményeit, ezek a következők: Még januárban az igazgatóság az érvényben lévő szerződést fölmondotta. Nem volt hajlandó újabb kollektív szerződést kötni, hanem azt követelte, hogy a munkásság vesse magát alá az igazgatóság által elkészített munka-rendnek, amellel 35 százalékos bércsökkenést akart keresztülrészakolni. A munkásság nem

volt hajlandó sem a munkarendet, sem a bércsökkentést elfogadni, amire a vállalat február 12-én kizárta őket. A harc mind élesebb formákat öltött. Az igazgatóság sztrájkörökkel kísérletezett, akiket az asszonyok és gyermekek beavatkozása akadályozott meg gyászos, testvér-áruló tervük végrehajtásában. Azután kilakolta-tással próbálta az igazgatóság megfélemlíteni a munkásságot, azonban minden eredmény nélkül.

Megkísérelte Ausnitt ur kiéheztetéssel is, csakhogy ott volt szövetségünk anyagi támoga-tása, ott volt szervezeteink megmozdulása a segélyezés érdekében és kapitalista urék kiéhez-tetési terve is hajótörést szenvedett.

Végül mégis csak be kettelt látnia az Ausnitt testvéreknek, hogy vagyon és az ezekből adódó minden hatalommal szemben, van még nagyobb hatalom és ez a szervezett munkások szolidaritása. Kényszerültek is erre a belátásra jutni és ennek következtében megindultak az egyeztető tárgyalások, amelyek május 22-én kezdődtek meg Bukarestben. A szövetség részéről Bartalis és Flueraş elvtársak vettek részt, a munkásság részéről: Bauman, Platinka, Felzer és Kapel szaktársak. A kollektiv-szerződésre vonatkozólag létrejött a megállapo-dás, vagyis Ausnitt urék előbbi álláspontjával szemben, a munkásság követelése érvényesült. A bércsre vonatkozólag azonban megegyezni nem sikerült és közös megállapodás alapján ez a kérdés döntőbírósg elé kerül. A döntőbírósg

elnökének kidelegálására a munkaügyi minisztérium kéretett fel. A munkásság követelése: 16 lejes órabéren aluliak részére 15 százalékos, azonfelül 10 százalékos béremelés. A döntőbírósság hosszabb tanácskozás után a következő határozatot hozta:

1. A közös megállapodással hozott határozatok kollektív szerződésnek tekintendők.

2. A béremelés a következő: 16 lejen alóli órabérral rendelkező munkások 12 százalékos, azonfelüli órabérral rendelkező munkások 7

százalékos béremelésben részesítendőek.

3. Az akkordárak mindaddig érvényben maradnak, amíg ezekre vonatkozó újabb megállapodás nem történik az igazgatóság és a munkások között. Erre vonatkozólag az igazgatóság ígéretet is tett.

Kaláni szaktársainkat a legnagyobb elismerés illeli hősiességükért, amely nemcsak részükre, de az egész romániai szervezett munkásság részére győzelmet jelent.

A munkaszerződésről szóló törvény

A törvényhozótestület a múlt hónapban szavazták meg a munkaszerződésekről szóló törvényjavaslatot, amely a hivatalos lap (Monitorul Oficial) április 5-iki számában jelent meg. A törvény rendelkezéseinek ismerete nélkülözhetetlen minden szaktársunk részére és ezért folytatásos közleményekben fogjuk ismertetni.

A törvény első része a tanoncszerződésekre vonatkozó rendelkezéseket tartalmazza, amelyeket utoljára közlünk azért, hogy lehetővé tegyünk szaktársainknak az őket közelebbről érintő rendelkezéseket megismerni, melyek az egyéni- és kollektív szerződésekre vonatkoznak.

Az egyéni munkaszerződés

I. FEJEZET

Természetük és készítésük

37. cikk. Az egyéni munkaszerződés azon megállapodás, mellyel a felek egyike, akit alkalmazottnak neveznek, kötelezi magát, hogy munkáját, vagy szolgálatait szolgáltatassa bizonyos meghatározott időre vagy bizonyos meghatározott munka elvégzésére a másik fél részére, akit munkaadónak neveznek, aki a maga részéről kötelezi magát az előbbi díjazására.

Az a tény, hogy az alkalmazott a munka szolgáltatásával egyidejűleg a nyersanyagot is szállítja, mint annak járadékát, nem fosztja meg a szerződést fenti jellegétől.

38. cikk. Nem esnek e cím rendelkezései alá azon kifejezett vagy hallgatólagos egyezmények, amelyekkel a munka vagy szolgálatok nem ajánlatnak fel egy vagy több meghatározott vállalkozónak, hanem a közönségnek és midőn nincs folytonosság a munkát szolgáltatók és azok közötti jogviszonyokban, akik azokat fizetik.

39. cikk. A 19 betöltött évnél fiatalabb kiskorúak nem köthetnek egyéni munkaszerződést, csak szülőik, gyámjuk vagy azon személyek beleegyezésével, akiket védelmük törvényes felelőssége terhel.

A fentebb elsorolt összes személyek hiányában a 18 évesnél fiatalabb kiskorú a szerződésre vonatkozó felhatalmazást a munkakamarrától s annak létesülésétől a járásbíróstól nyerheti el.

A 18 évet meghaladott kiskorúak, akár nagykorúsítottak, akár nem, szabadságnak örövendenek a szerződéskötés tekintetében, anélkül, hogy szükségük volna a közönséges jog által megkövetelt gyámok beleegyezéséhez.

40. cikk. Bármily volna is a házassági szerződésből származó helyzet, a férjzett nőnek nincs szüksége a házastárs beleegyezésére a munkamegállapodások megkötésénél és az azokból származó kereseteknél.

41. cikk. Senki sem kötheti le munkáját vagy szolgálatait csak meghatározott időtartamra vagy vállalat részére.

Ha a felek nem állapították meg az egyéni munkaszerződés tartamát, az a helyi szokások szerint állapítandó meg.

42. cikk. Az egyéni munkaszerződés véglegesen megkötöttnek tekintendő, kivéve, ha a felek próbaidőben állapodtak meg, amelynek tartama nem lehet több 8 napnál a napibéres alkalmazottnál és 15 napnál a bármely más kategóriába tartozó többi alkalmazottnál.

43. cikk. Az egyéni munkaszerződés köthető szóval vagy írásban.

Egyik vagy mindkét fél kérésére az írott szerződés beiktatandó az illetékes munkaügyi kamaránál.

A havi 10.000 lei értékig terjedő egyéni munkaszerződések mentesek bármely bélyeg vagy beiktatási illeték alól.

Írott szerződés hiányában a tanúkkal való

bizonyítás mindig megengedettik, bármekkora volna is a per értéke.

A polgári eljárás 472. cikke nem alkalmaztatik.

44. cikk. Az egyéni munkaszerződés feltételei előre megállapíthatók munka-szabályzatok vagy kollektív megállapodások által.

Ilyenek, vagy az egyéni szerződésben való kifejezett kikötések hiányában úgy tekintendő, hogy a felek a szakma vagy a hely szokásaihoz alkalmazkodtak.

Csak az itt megjelölt összes elemek hiánya esetén alkalmazandók a közönséges jog szabályai.

(Folytatjuk.)

Racionalizálás a hajcsárok javára

A zsilvölgyi bányatársulatoknál folyó racionalizálásról már több ízben írtunk, rámutatva arra, hogy ez a racionalizálás egyenlő a munkágyilkolással. Most beszámolunk a lupényi társulat egy újabb módszeréről, melynek célja a hajcsárok részére biztosítani a jó fizetéseket. Lupényban lemásolták külföldi mintára a racionalizálás tudományos módszerével foglalkozó iroda nevét. Csak a nevet és nem egyúttal a tudományt is. A neve ennek a lupényi szervnek: Technikai Hivatal. Ez a racionalizált sóhivatal május 1-től kezdve a vasipari szakmában is racionalizál, még pedig a következőképpen:

Átvette az István- és Ilona-bányákból a szállítómozdonyokat és a szállítással foglalkozó összes személyzetet. Az ezek feletti felügyeletre egy mérnököt és öt felügyelőt rendeltek ki. Amíg ez a szakma nem volt racionalizálva, elegendőnek bizonyult csak két felügyelő. Tehát négy többlethajcsárt racionalizáltak, akiknek fizetése kitesz havi 38 500 lej költségvetéssel. A társulat vezérigazgatója előlét egyénhány hónappal a mozdonyvezetőknek szállítási jutalékot ígért, ehelyett adott négy hajcsárral többet.

Vajjon nem-e lett volna helyesebb a 38.500 lejt az ígért jutalék fejében kiosztani az amúgy is éhbéren tengődő szállítószemélyzet között? Mi azt hisszük: igen, ez lett volna a célravezetőbb.

A csehszlovákiai vasmunkásszövetség kongresszusa

Testvérszövetségünk május 18-20-án tartotta meg országos kongresszusát Prágában és azon szövetségünk képviselőiben Muntean Miklós titkár szaktárs vett részt. A nemzetközi szolidaritást juttatta kifejezésre a 12 külföldi delegátus jelenléte és a többi szövetségek üdvözlősorai. A kongresszuson a szövetséghez tartozó 63 672 tag 340 delegátussal képviseltette magát. Az előterjesztett jelentés rámutatott arra a hatalmas fejlődésre, amely a szövetséget mindinkább leghatalmasabb tényezőjévé teszi a csehszlovákiai vasmunkásságnak: a harcokra, melyeket a munkásság gazdasági helyzetének megjavításáért folytatni kellett és e harcok eredményére. A szövetség által lefolytatott küzdelmek az elmúlt három év alatt 600 millió korona béremelést eredményeztek. A szövetség lefolytatott 426 bérmozgalmat, mely 3924 üzemre és 352.454 munkásra terjedt ki, ebből 122 sztrájk és kizárás. Az 1926-1928-ig terjedő időben 94 új szerződés kötöttetett. Az üzemi választmányokban is domináló többsége van a szövetséghez tartozó munkásságnak. A szövetséghez 384 helyi csoport tartozik, vagyona 17 és félmillió csehszlovákia, ezenkívül kilenc munkásotthon képezi vagyona. A szövetség bevételei 26,9 millió, kiadása 22,6 millió korona. Kifizetett: munkanélküli segélyre 9,5 milliót, sztrájksegélyre 2,2 milliót, betegsegélyre 2 milliót, rendkívüli segélyre 1 milliót. A tanácskozások főcélja a munkásságot érdeklő gazdasági, szociálpolitikai és szervezeti kérdéseket. A kongresszus követelte a 7 órai munkaidő bevezetését, a kohó- és hengerműmunkások részére a 6 órai munkaidőt. A kongresszus tanácskozásai magas színvonalon állottak és lelkes hangulatban nyertek befejezést.

Finnország szakszervezeteinek taglétszámemelkedése. A finnországi szaktanács jelentése szerint az elmúlt évben a taglétszám az azelőtti 75.846-ról 90.321-re emelkedett, vagyis a tagszaporulat 14.385.

Hajtóvadászat csoportjaink ellen

Busteniben feloszlatták, Toplicán feloszlást eljárást indult meg

A belügyminiszter rászabadította hatóságait a munkásszervezetekre és azóta a vezérnek ezek a szolgálattelkü sáfárjai mindenképpen érdekeket akarnak szerezni. Hogy a miniszter urnak mentől nagyobb győnyörűséget szerezzenek, rávetik magukat szervezeteinkre és nem törődve azzal, hogy visszaélnek hivatalos hatalmukkal, a legsúlyosabb törvénytelenégeket követik el. Ilyen két esetről számolunk be alábbiakban:

A busteni csendőrség április hó 17-én minden törvényes alap nélkül megjelent csoportunk helyiségében, lefoglalták az egész irattárt, bélyegeket és az egész adminisztrációs dolgokat, a csoportot feloszlottá nyilvánították és a helyiséget lepecsételték. Hiába volt szaktársaink tiltakozása és a törvényre való ama hivatkozás, hogy a csoport feloszlásához a csendőrségnek nincsen joga, a csendőrök zavartalanul folytatták önhatalmu munkájukat. Itt meg kell említenünk azt, hogy a busteni csendőrség és helyi hatóságok mindenkor készséggel álltak az ottani munkaadók rendelkezésére, ahányszor szükségük volt azoknak a szervezett munkások üldözésére. Most is bizonyára azoknak akartak kedvezni a csoport feloszlásával. A központi Szaktanács intervenciójára 10 napi lepecsételést követően a belügyminiszter elrendelte a csoport kinyitását és szaktársaink újból megkezdtek működésüket.

Toplici csoportunk feloszlását a karánsebesi ügyészség kezdeményezte, amely 1829/929. sz. alatt beadványt terjesztett a karánsebesi törvényszékhez, melyben a toplici vasmunkásszövetség feloszlását kéri azon a címen, hogy a csoport résztvett a temesvári kongresszuson és ezzel államellenes cselekményt követett el. A feloszlás ügyében május 22-én lett megtartva a bírósági tárgyalás, melyen szövetségünket Brătfăleanu elvtárs képviselte. Elvtársunk bebizonyította, hogy csoportunk nem tartozik az egységesekhez és hogy az ügyészség eljárása minden törvényes alapot nélkülöz. Be is bizonyosodott, hogy a csoport feloszlását tévedésből kérelmezte az ügyészség, ennek ellenére sem volt hajlandó beadványát visszavonni. További bizonyítékok beszerzése végett a tárgyalás elhalasztását kérte Brătfăleanu elvtárs, amit a törvényszék el is rendelt.

A külföldi testvérszövetségek nem ismerik el a romániai egységes szakszervezeteknél befizetett tagságot

Több ízben figyelmeztettük jóakaró szaktársainkat, akik az egységes szervezetek tagjai, hogy a külföldi testvérszövetségek nem ismerik el az egységes szervezeteket nemzetközi szervezeteknek és ezért a tagok igényjogosultságát sem ismerik el. Az alábbi nyilatkozat ismételtén igazolja ezt. Markovics Mór szaktárs nyilatkozatot küldött be, melyet figyelmeztetésül közlünk. A nyilatkozat a következő:

„Alulírott igazolom, hogy a romániai egységes szervezetenél befizetett járulékaimat a Magyarországi Vasmunkások Szövetsége nem ismerte el. Kivételesen megengedte, hogy az itt érvényben lévő amnesztiabélyegeken utánfizessem a romániai egységes szervezetenél betöltött időt, amit kénytelen voltam megtenni, hogy szerzett jogaimat megtarthassam.

Budapest, 1929. május hó 5-én.

Karácsonyi Sándor Markovics Mór
Fábián Lajos rézesztérgályos.
tanúk.

Pofozórendszer a tordai üvegyárban

Már több ízben foglalkoztunk szaktársainkkal a tordai üvegyári állapotokkal, ahol a munkásokat még ma is a legembertelenebb módon kizsákmányolják. Ezen gyár igazgatójától kezdve a legjelentéktelenebb mesterig mindenki valóságos hajtóvadászatot fogantatott a munkások ellen. A tettelegesség napirenden van. A legutóbbi időben a pofozkodást gyakorolja egy Erzői Ferenc nevű hajcsár, aki vadállatként támad az emberekre. Legutóbb ez a kuli pofozta Braun Samu elvtársat és amikor ennek apja felelősségre vonta, őt is megpofozással fenyegette. Az igazgató, ahelyett, hogy elégtételt szolgáltatott volna, minden felmondás nélkül elbocsájtotta a munkából Braun István elvtársat két fiával együtt. Így fest a helyzet a tordai üvegyárban, melynek tulajdonosa a clujji Banca Centrală, amelynek élén csupa nemzeti párti vezérek állanak. Ezért kérdezzük tőlük, tudnak-e ezekről el. állapotokról és ha igen, miért nem szüntetik meg? Vagy azt hiszik, hogy a munkások pofozása a demokrácia?

Pénztári jelentésünkhöz

Itt adjuk közre szövetségünk 1928 évi pénztári jelentését. Sajnos most is, mint előző években, csak panaszkodni kell — nem szaktársainkra és azok áldozatkészségére, hanem a már évek óta uralkodó türehtelen gazdasági helyzetre. 1928 évben az üzemek leépítése, sok esetben teljes beszüntetése éppen úgy folyt, mint előző években, minek következtében a munkanélküliek száma folyton emelkedő tendenciát mutatott. Egyetlen reménysugár a múlt év őszén bekövetkezett kormányváltás volt, de sajnálattal kell megállapítsuk, hogy bizony ez sem hozott semmi javulást gazdasági téren. A munkásság nyomora és szenvedése még fokozódott, a munkanélküliek száma emelkedett. Ebben a nyomasztó gazdasági helyzetben szövetségünk központi vezetősége arra törekedett, hogy a szövetség minden irányban betöltsse hivatását.

A vezetőség súlyt fektetett felvilágosító munkára, hogy ezáltal a szervezkedés eszméjét terjessze, a taglétszám állandóságát biztosítsa és emelje. Ezt a célt részben el is érte. Ha az 1927 évvel összehasonlítjuk, akkor látni fogjuk, hogy bevételünk 224.073 leivel emelkedett ebben az évben. Az újonnan beiratkozott tagok száma 1928 évben 5530, vagyis több tag iratkozott be, mint 1927-ben 2588-al, mégis a tényleges taglétszámemelkedés az előző évhez hasonlítva csak 787; tehát óriási nagy a taghullámzás, sok a kimaradt tagok száma. Ennek oka egyrészt a rossz gazdasági helyzetben keresendő, másrészt sok tanítóoktató és felvilágosító munka vár szövetségünk vezetőire. Meg kell ismertetni és értetni a munkássággal a szervezkedés szükségességét és hasznát. Öntudatra kell ébreszteni a munkásságot, miáltal életigénye emelkedik s azt kielégíteni, kiharcolni ellenfeleitől csak a szervezet útján tudja. S ha már felvilágosodott harcos táborunk van, csak akkor szűnik meg az ilyen nagymérvű taghullámzás.

Amint a kiadási tételeknél látni lehet, a segélyezés terén a vezetőség a szövetség teljesítő képességének a maximumáig ment el. Több mint egy és félmilliót, vagyis pontosan 1.501.959 — leit fordított segélyekre s ebből 840.498 — leit munkanélküli segélyekre. A szövetség fennállása óta egyetlen esztendőben sem fizetett ilyen nagy összeget ki munkanélküli segélyekre, amiből el lehet képzelni, milyen nagymérvű nyomor sújtotta Románia

Kimutatás

a Romániai Vas-, Fém- és Vegyipari Munkások Szövetségének 1928. évi tagforgalmáról

Csoport	Negyedévenkénti átlagos taglétsz.				Az év folyamán beiratkozott új tagok
	I.	II.	III.	IV.	
Anina	350	350	456	495	100
Aninoasa	92	86	60	71	143
Arad	30	30	27	30	2
Avrig Sticlar	31	31	32	32	2
Braşov	85	85	124	110	106
Azuga	—	—	50	35	60
Bocşa-Rom.	81	96	107	125	96
Bucureşti Metal	45	40	38	130	161
Brazi Sticlar	70	70	42	80	64
Buşteni	75	75	50	40	46
Cernăuţi	110	100	125	105	100
Cluj	470	430	520	585	508
Cluj Tutun	250	450	510	735	1140
Crăşeni	170	180	150	150	15
Cugir	20	20	20	20	1
Câmpina	25	25	27	40	34
Câmpulung	60	40	40	35	2
Dicioşanmartin	170	170	125	140	83
Ferdinand	141	135	75	64	106
Ghires	35	40	30	35	46
Ghires cărămide	45	55	40	35	28
Lonia	170	175	115	175	141
Lupeni	390	310	350	685	497
Nădrag	161	155	130	125	37
Oradea-Mare	66	50	42	40	20
Ploeşti	20	20	22	20	3
Ploeşti Sticlar	30	30	25	20	25
Petroşeni	70	65	40	50	68
Reşiţa	3300	3150	3100	3350	715
Satu-Mare	145	100	80	75	171
Timişoara	20	20	25	23	1
Topleşi	40	35	30	25	6
Turda	200	150	100	110	232
Turda Sticlar	130	128	125	130	48
Ujvara	260	200	160	160	208
Vulcan	195	165	135	180	104
Zerneşti	300	50	60	70	414
Összesen	7852	7311	7187	8330	5530

munkásságát a munkahiány következtében. Ha az összességükre kifizetett tételt összehasonlítjuk az 1927 évi tétellel, úgy megállapíthatjuk, hogy 403 812 leivel fizetett ki többet segélyekre a szövetség 1928 évben.

A központi vezetőséget éppen azért, hogy a tagok segély iránti igényeit kielégíthesse, s hogy hivatásának eleget tegyen — minden más irányban a takarékoság vezette. Kiküldetési költségek, fizetések, nyomtatványok és minden más különféle kiadások igen jelentéktelen különbséggel ugyanazok, mint az előző 1927 évben, — dacára, hogy a drágaság emelkedése szövetségünket is minden irányban érintette. Így érthetjük csak el, hogy az 1928 évet 384.054 lei vagyone-melkedéssel zárhattuk le, mellyel szövetségünk

tiszta vagyoni állapota 1,746.773 leire emelkedett 1928 év december 31-én.

Pénztári jelentésünk közreadásával kapcsolatosan nem mulasztjuk el, elismerésünknek kifejezést adni összes csoportjaink vezetőségével szemben, akik lankadatlan kitartással támogatták a központi titkárság és vezetőség munkáját, ami lehetővé tette az általános rossz gazdasági helyzet közepette is, hogy szövetségünk mérlege úgy anyagi, mint szervezeti téren eredménnyel zárodjon. Ez a körülmény biztosítékot nyújt szövetségünknek jövődöbeni fejlődésére, mely szövetség acélvára lesz minden időben a kapitalizmussal folytatott küzdelemben Románia szervezett vas-, fém- és vegyipari munkásságának.
Központi vezetőség.

A Romániai Vas-, Fém- és Vegyipari Munkások Szövetségének zárszámadása 1928. évről

Bevétel		Kiadás	
1. Beiratási díj	38355 —	1. Segélyek:	
2. Tagkönyvdíj	55710 —	a) munkanélküli	840498 —
3. I. oszt. helyjáruléka	3392000 —	b) beteg	278209 50
II. „	778895 —	c) utas	30015 —
III. „	445025 —	d) sztrájk- és kizárási	246388 —
4. Házbérekéből	71450 —	e) rendkívüli	49250 —
5. Tőke utáni kamat	6808 76	f) jogvédelem	57609 —
6. Különféle bevételek	382 —	2. Oktatás:	
7. Leírás a csoportok követeléseiből	1027 55	a) szaklapra	282752 —
		b) csoportkönyvtárakra és előadásokra	25648 —
		3. Kiküldetések:	
		a) szövetségnél	218960 75
		b) ker. titkárs. és csoportoknál	117530 —
		4. Szervezkedési és agitációs költ.	57019 —
		5. Szaktanácsi járuléka	244045 50
		6. Hat bani járulékonként	16639 44
		7. A csoportok 20%-a	922464 —
		8. Vezetőségi ülések költségei	91643 —
		9. Alkalmazottak fizetése:	
		a) szövetségnél	454450 —
		b) hozzájárulás a ker. titkár fiz.	37500 —
		c) a csoportoknál	203090 —
		10. Betegsegélyző	11650 —
		11. Iroda- és postaköltség	46815 94
		12. Nyomtatványok és tagkönyvek	19207 —
		13. Különféle kiadások:	
		a) szövetségnél	4801 —
		b) csoportoknál	3724 —
		14. Takarítás, fűtés és világítás	40831 25
		15. A kolozsvári ház utáni költségek	51355 —
		16. Leírás a leltárból	2622 —
		17. Kamat	50668 56
		18. Leírás a csoportok tartozásaiból	213 36
		Maradvány	384054 01
	4789653 31		4789653 31

A Romániai Vas-, Fém- és Vegyipari Munkások Szövetségének vagyommérlege 1928. évről

Vagyon		Tehor	
1. Készpénzállomány	484882 45	1. Hitelezők:	
2. Követelések:		Csoportok követelése	1899 36
az építőmunkások szövetségénél	13148 —	Kolozsvári Takarékpénzt.	200000 —
a csoportoknál	70670 96	2. Alapok:	
3. Részvények:		Vasas Otthon-alap	59072 44
„T. M. T. E.” Temesvár	440 —	Üveges-alap	11302 82
Gutenberg-nyomda	50000 —	3. Vagyonelővez. 1927. évről	1362719 78
„Munka” Fogyasztási Szövetkezet	50000 —	Maradvány 1928. évben	384054 01
4. Kolozsvári ház	1179000 —		
5. Leltár:			
Leltárkészlet	83130 —		
Irodafelszerelések	5000 —		
Tagkönyvek	12465 —		
Nyomtatványok	34787 —		
Könyvtár	35525 —		
	170907 —		
	2019048 41		2019048 41

Cluj, 1928 december 31-én.

Bornau Péter
elnök

Bartalis Sándor
titkár

Jelen mérleget felülvizsgáltuk, a könyvekkel összehasonlítottuk és azokkal teljesen megfelelőnek és rendben találtuk

Rausch Hermann
f. u. b. elnök

Rózsa Áron
f. u. b. tag

Particsok Ferenc
f. u. b. tag

Szilágyi Péter
f. u. b. tag

C S O P O R T Ű G Y E K

Gluj

MUREȘAN SIMON villanyszerelő szak-
társ, a kolozsvári
csoport agilis tagja, május 5-én meghalt ifjan,
25 éves korában. Temetésén teljes számban
vett részt a kolozsvári csoport, melynek nevén
Bruder Ferenc szaktárs mondott megható
bucsubeszédet. Az elhunyt szaktárs emlékét
kegyelettel megőrizzük.

**A nemesfémiparban dolgozó szaktársak
önálló szakosztályt létesítettek.** Kolozsváron
a nemesfémiparban dolgozó szaktársak e hó
22-én tartott szakmai értekezletükön kimondot-
ták, hogy a kolozsvári vasmunkás csoport ke-
belén belül önálló szakosztályt alakítanak szak-
mai érdekeik hathatósabb védelmére. Az érte-
kezlet egyúttal egy kilenc tagú szervezőbizottságot
választott, melynek feladata a város területén
általános szervezőmunkát végezni. Ezen szak-
osztályhoz fognak tartozni az órák is. Egyben
elhatározta, hogy az új szakosztály hetenként
kétszer tart hivatalos órát az Építőmunkás-
Otthonban.

**A városi üzemből dolgozó munkások
része háromszázalékos bérrevízió ese-
dékes.** Felhívjuk figyelmét a városi üzemből
dolgozó szaktársaknak, hogy a kollektív szerző-
dés szerint május 16-tól háromszázalékos bér-
revízió esedékes. Az erről szóló hivatalos érte-
sítést a helyi csoport vezetősége, valamint a
munkaügyi felügyelőség kikézbcsítette a városi
tanácsnak és az érdekelt üzemek igazgatóságának.

Szervezőbizottság, figyelem! A szervező-
bizottság üléseit minden második hét szerdai
napján este 7 órai kezdettel tartja meg az
Építőmunkás-Otthonban. Az üzemek bizalmijai
az erre vonatkozó ügyeket a fent jelzett időben
pontosan jelentsék be.

Pénztári és könyvtári órák minden szerdán
és szombaton este fél hattól hét óráig lesznek
megtartva.

Lupény

Bocsánatkérések. Alulírott Pop Ioan VII.
bocsánatot kérek a lupényi Viktoria-bányánál
dolgozó összes szak- és elvtársaktól fegyelme-
zetlen magaviseletémért. Igérem, hogy a jövő-
ben mint jó szervezett munkás fogok viselkedni.
Pop Ioan VII. — Alulírott Patera Oszkár bocsá-
natot kérek a lupényi Viktoria-bányánál dolgozó
összes szak- és elvtársaktól fegyelmezetlen mag-
aviseletémért. Igérem, hogy a jövőben mint jó
szervezett munkás fogok viselkedni. Patera
Oszkár. Lupény, 1929 május 8. Tanúk: Lepadat
Pavel, Feleki Balázs, Rákóczy Ferenc, Moldován
csoportelnök.

Nagyvárad

**A Phoebus vasöntöde és gépgyár mun-
kásainak bérmozgalma** hosszú tárgyalások
után a kollektív szerződés megkötésével véget
ért. A szerződés ugyanazokat a jogokat bizo-
sítja a munkásnak, mint az előző. A munkás-
ságnak 20 perces uzsonnaidőt biztosít az azelőtti
10 perces ellenében. E szerződés körüli nehéz
küzdelmek legyenek intő példái a gyárban dol-
gozó szaktársaknak arra, hogy szervezetüket
erősítsék meg, a gyárban dolgozó szaktársakat
szervezzék meg erőteljesebben, hogy a leg-
közelebbi alkalommal ki lehessen bővíteni az
eddiggi vívmányokat.

A Fulger vasüzemben évek óta a leg-
súlyosabb viszonyok között dolgoznak szaktár-
saink. Hogy sorsukat megkönnyítsék, többiben
hozzáfogtak a szervezkedéshez, azonban a gyár
hajcsárjai ezt minden eszközzel megakadályoz-
ták. Az utóbbi időben a munkások mégis meg-
választották a szervezőbizottságot, másnap azon-
ban a gyár főhajcsárja, egy Gál Gerő nevű
jelenlegi művezető, egyébként kereskedő, fel-
mondott a megválasztott bizottsági tagok közül
Plesz Imre és Komádi Lajos szaktársaknak.
Sőt odáig merészkedett, hogy szaktársainknak
még a felmondást időre járó keresetüket sem
fizette ki. Szaktársaink igénypert indítottak a
gyár ellen. Ezen üldözések ellenére is a mun-
kások tovább folytatják a szervező munkát.

Anina

A resicai bányüzemknél dolgozó vas-
munkások és bányamunkások közös kollektív-
szerződése április 30-án lejárt. A megújításra

vonatkozó tárgyalások alkalmával a munkások
30 százalékos béremelést követeltek. A vállalat
megbízottjai e követelést visszautasították, ennek
következtében a tárgyalások meghiusultak és a
munkásdelegátusok igazságos és jogos követel-
ésüket a döntőbíró elé viszik.

Szatmár

Az Unió-vagongyár munkásai jól sikerült
értekezletet tartottak, melyen behatóan foglal-
koztak a gyárban dolgozók gazdasági hely-
zetével, a szervezatlenség következményeivel,
valamint a kollektív szerződésen kívüli állapot
kérdésével. Szabó csoportelnök szaktárs meg-
nyitója után Viznyovszky szaktárs ismertette
a helyzetet. Több főlshózóaló után az értekezlet
egyhangulag kimondta a szervezet teljes ki-
építését s e célra 30 tagból álló szervezőbizott-
ságot választott. A bizottság azonnal hozzá-
fogott a szervezőmunkához, melynek ered-
ményeként május hó 23-án újabb értekezletet
tartott a gyár munkássága, melyen a bizalmi-
testület lett megválasztva.

Torda

A vasmunkás csoport a tagok csaknem
teljes számban való megjelenésével taggyűlést
tartott május 23-án. Téglás titkár szaktárs
ismertette a gazdasági helyzetet úgy a szakmai,
mint az országos érdekeket illetőleg. Áttérve a
sajtó fontosságára, bejelentette, hogy május
25-től június 25-ig országos sajtóagitáció van
megállapítva, mely idő alatt minden szaktárs
kötelessége a sajtó érdekében agitálni. Föl-
szóllaltak még: Balázs Géza, Gärtner Adolf,
Ardelean George, Bucur János és Csepin Gábor.
Bucur szaktárs javaslatára elhatározta, hogy min-
den csütörtök este szakmai értekezlet megtartása.

Aranyosgyéres

A téglagyári csoport május hó 24-én tar-
tott taggyűlést az összmunkásság részvételével.
A szövetség képviselőjében Téglás szaktárs jelent
meg, aki a szervezkedés jelentőségét ismertette,
különösen rámutatva arra, hogy a munkásnak
nemcsak gazdaságilag, de politikailag is kell
szervezkednie. Majd a munkássajtó támogatása
érdekében tartott lelkes beszédet. A munkásság
részéről történt főlshózóalók nagyon sérelmezték
azt, hogy a gyár igazgatósága a törvényes ren-
delkezés ellenére is még mindig tizórárt dol-
goztat, arra való hivatkozással, hogy a tégl-
gyári munka szezonmunka. Az igazgatóság
célja a tizórai munkaidővel az, hogy kész-
munkát akar felhalmozni, mire a kollektív-
szerződés lejár, hogy a munkásságot letörhesse,
máris kijelentette, hogy aki vállalati lakásban
lakik, téli keressen más lakást, mert a tél
folyamára beszünteti a termelést. A munkásság
elhatározta az intézkedések megtételét a nyolc-
órai munkaidő betartatása érdekében.

Vulkán

A vasmunkás csoport választmányi ülést
tartott. A helyi ügyek tárgyalása után Repede
elnök szaktárs ismertette a kaláni szaktársak
bérharcát és bejelentette a szilvölgyi szaktanács
határozatát, mely szerint minden szervezett
munkás tiz lej támogatást nyújtson a harcban-
álló kaláni szaktársaknak, hogy ezzel is elő-
segítsük kitaratásukat. A vulkáni szaktársak
azonban nem tiz, hanem husz lejjel sietnek a
szaktársak segítségére, mincaddig, amíg a
kaláni szaktársak harca eredményesen nem fog
véget érni, sőt szükség esetén hajlandók egy-
napos műszakkal is támogatni a kapitalisták
elleni küzdelmet. A választmányi ülés lelkes-
séssel tette magáévá a javaslatot.

Nadrág

Csoportunk május hó 12-én rendkívüli köz-
gyűlést tartott, amit az tett szükségessé, hogy
az utóbbi időben több vezetőségi tag elmulasz-
totta kötelességét teljesíteni, sőt a csoport volt
elnöke, Florian Engelbert, több szabálytalanságot
követett el. A szövetség képviselőjében Muntean
szaktárs vett részt. Főlshózóalásában foglalkozott
a munkásság gazdasági helyzetével, továbbá
ismertette a kaláni kizárt munkások ügyét, rá-
mutatva, hogy milyen súlyos következményekkel
járna, hogyha a kalániak elvesztenék harcukat,
akik egy és ugyanazon munkaadónál dolgoz-
nak, mint a nadrágiak. A harc elvesztése esetén
a nadrágiak még többet fognak veszíteni, mert
amennyiben Kalánban nem sikerül kollektív-
szerződést kötni, úgy Nadrágon sem fog az
sikerülni. Ma a harc a kollektív szerződésért
folyik és ezért szükséges, hogy a nadrágiak a

legmesszebbmenően támogassák anyagilag a
harcban levőket. A közgyűlés egyhangulag ki-
mondta a kalániak támogatását egy napi mű-
szakkal, mindaddig, míg a harc tart.

A közgyűlés a következő vezetőséget vá-
lasztotta meg: Elnök: Radu János; alelnökök:
Muntean János és Petrescu János; jegyzők:
Szilágyi János és Pichler Ferenc; pénztárosok:
Florian Rudolf és Stanconi Ádám; könyvtáros:
Czenkner Ede. Vezetőségi tagok: Dobner József,
Baumann Ede, Piis Adalbert. Ellenőrzőbizottsági
tagok: Pask Valér, Rost György, Hager Ferdin-
and. A vezetőség megválasztása után az elnök
lelkes szavakkal a jólsikerült gyűlést bezárta.

K Ü L Ö N F É L É K

**Két új szövetséggel erősödött osztály-
harcos táborunk.** Munkásmozgalmunk az eléje-
tornyosuló akadályok ellenére is fejlődik és
előrehalad. Most újabb két szövetséggel lett
erősebb táborunk. A monopol üzemek munkás-
sága május hó 12—13-án tartotta Bukarestben
országos kongresszusát, melyen kimondta a
szövetség megalakítása. Május hó 19—20-án
pedig a kereskedelmi alkalmazottak és magán-
tisztviselők vonták össze táborukat egy föderáció
irányítása alatt. A két szövetséget és tagjait
elvtársi szeretettel üdvözöljük abban a remény-
ben, hogy hű tagjai lesznek a szociáldemokrá-
ciának és az amszterdami irányzatnak és ezáltal
kiveszik részüket abból a munkából, melynek
feladata Románia proletáriátusát felszabadítani
a kapitalizmus járma alól.

A holland vasmunkásszövetség jelentése
szerint a múlt évben a taglétszám 11 százalé-
kal emelkedett, számszerint 30.374 tagra. Az
országban öt vasmunkásszövetség van, ugymint:

az amszterdami irányzatú vasmunk. szöv.	30.374 taggal,
a róm. katolikus	10.118 "
a keresztény	5.881 "
a szindikalista	750 "
a kommunista	653 taggal,

vagyis Hollandia 90.000 vasmunkása közül ös-
zesen 47776 van megszervezve. Az amszter-
dami irányzatú vasmunkásszövetség a legna-
gyobb szövetség az ország többi szakszervezetei
közül. A szövetség tagjai erős harcokat folytatott
a múlt esztendőben a munkáltatókkal. A nyolc-
órai munkaidő biztosítva van és a munkásság
kereseti viszonyai kedvezően alakultak ki oly-
módon, hogy ma a munkás heti 48 óra alatt
annyit keres, mint a múltban 55—56 órai
munkaidő alatt. A szövetség anyagilag is meg-
van alapozva. Vagyon helyzet az év végén
1.849.940 hollandi forint. Munkánélküli segé-
lyekre kifizetett: 305.854.20 hollandi forint.
A vasiparban a munkanélküliek száma 8.3 szá-
zalékról 6.3 százalékra csökkent.

A vasmunkások csökkent életkora. A
vasmunkások egészségügyi viszonyait tanul-
mányozó szakszövetség arról számol be, hogy
a vasiparban dolgozó munkásság életkora rövi-
debb tartamu, mint egyéb szakmákban dol-
gozóké. A tanulmány adatai szerint ennek oka
főleg a hivatás speciális ártalmaiban leli ma-
gyarázatát. Angol statisztikai adatok szerint a
csiszolóporral kevert fémpor belélegzésének ki-
tett fémköszörsők 60 százaléka az ugynevezett
köszörszűrésztében szenved és e munkások 69
százaléka nem éri el a 40-ik életévet. Azokban
az angol gyárakban, amelyekben a fémpornak-
exhaustorok segítségével való eltávolításáról nem
gondoskodnak, a tükörszűrésők átlagos élet-
kora 35—40 év. Hogy a köszörsű-, illetve
csiszolópor milyen veszéllyel jár, az kiténik
abból, hogy míg Sollingenben 1000 más iparág-
beli munkás közül 19 halt meg, addig ezer vas-
munkás közül 23 és köszörsűs közül 30 pusztult el.

**Az európai kapitalisták civilizációs mód-
szere.** Délródeziában (Délafrika) egy most
életbeléptetett törvény szerint a 14. életéven
aluli szines gyermekek is foglalkoztathatók az
iparüzemekben. Ez a törvény lehetővé teszi azt
is, hogy a foglalkoztatott gyermekeket meg-
fenyítsék. A fenyíték maximuma *börsziffal 15
csapás*. Ez a fenyíték olyan súlyos, hogy a
törvény intézkedése szerint *az egyes ütések kö-
zött szünetet kell tartani*. Az európai kapitalisták
korbácsütéssel „civilizálják” a szines proletárokat.

Felolós szerkesztő: Bartalis Sándor.

Kiadó: A Romániai Vas-, Fém- és Vegyipari Munkások Szövetsége

Gutenberg-könyvnyomda Csal.